GAZETA LWOWSKA.

We Czwartek Nro. 130. 27. Sierpnia 1818.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia dnia 19go Sierpnia. — C. K. uprzywileiowany Austryiacki Bank narodowy wydał następuiące

Uwiadomienie:

Okazane z wielu stron życzenia, aby obieg banknotów po Prowincyiach powiększonym, a obieg pieniędzy między Stolicą i Prowincyiami ułatwionym został, skłoniły Dyrekcyię Banku do utworzenia instytutów, któreby w niektórych Prowincyiach mieniały banknoty za monetę.

Mienianie to rozpocznie się naypierwey w Budzie, w Pradze i w Bernie, a za udzielonem pozwoleniem wysokiey Administracyi rządowey, trudnić się tem będą tymczasem tameczne Kassy Rewersów wykupuiących, w imieniu Banku, i pod sterem Dyrekcyi bankowey. W tych przeto Kassach mieniane będą, począwszy od d. 1. Września r. b.

a.) Banknoty wszelkiego rodzaiu na monetę srebrną konwencyyną,

b.) Moneta srebrna wszelkiego rodzaiu na banknoty; nakoniec

c.) Banknoty większe na mnieysze i nawzaiem.

Kassy mieniaiące na Prowincyiach, będą się wprawdzie starały, ile możności zaspokaiać potrzeby obiegu, wszakże Dyrekcyia bankowa nie może przyymować na siebie obowiązku bezwarunkowego, zadosyć uczynić żądaniu każdego, iedynie zapewnia, że wymiany na banknoty lub na monetę konwencyyną w pożądaney ilości, następować będą po Prowincyiach, według zamożności Kass.

Zaprowadzony będzie oraz ten porządek, że za 1000 ZR. wartości bankowey lub więcey, dostać będzie można w tuteyszey centralney Kassie Banku, assygnacyy do pomienionych prowincyionalnych Kass mieniaiących, a u tych assygnacyie do tuteyszey Kassy centralney. Assygnacyie te wydane będą podług żądania na okazanie lub na pewne termina zapadaiące, iednakże zawsze dopiero za odebraniem listu awizacyynego wypłacone będą. Za wydanie takowych assygnacyy płacona będzie stosowna należytość, która dla Budy i Pragi stanowi się teraz po 3 od sta, dla Berna zaś po 6 od sta.

W Wiedniu d. 19. Sierpnia 1818.

Józef Hrabia Dietrichstein,
Gubernator Banku.
Jan Henryk Kawaler de Geymüller,
Zastępca Gubernatora Banku.
Jan Chrz. Baron de Pathon,
Dyrektor Banku.

Z Tyrolu. — W Poniedziałek, dnia 20. Lipca o godz. 4tey min. 10 po południu, dało się w Innszbruku uczuć trzęsienie ziemi, które pociągnęło za sobą odmianę powietrza. Zamiast nadzwyczaynego upału, natąpiła mglista i chłodna pora czasu i przechodzące dobroczynne deszcze, przez co ziemia zbyt wyschła orzeźwiła się, i stoiące ieszcze na pniu zboże na nowo ożyło.

Wiadomości zagraniczne.

Turcyia.

Niemiecka gazeta powszechna z d. 12. Sierpnia, umieściła pod artykułem Turcyia, co następuie: „Od nieiakiego czasu uważaią, że Chrześciianie katoliccy w wielu Prowincyiach Państwa Ottomańskiego, mianowicie w Syryi i Palestynie stali się przedmiotem naygwałtownieyszego i naynamiętnieyszego prześladowania; nie ze strony Turków, przynaymniey nie bezpośrednio od nich, ale od swoich Chrześciiańskich współbraci, tak zwanych Greków syzmatyckich czyli dysunickich. Dawniey ieszcze rozeszła się była wiadomość, że ta sekta religiyna opanowała grób Chrystusa Pana w Jerozolimie, tamecznych zakonników katolickich, którzy iako stróże tego świętego mieysca nie byli od niepamiętnego czasu przez Muzułmanów niespokoionymi, nayniemiłosierniey znieważyła, i przez gwałt onych z tamtąd wygnała; atoli teraz Aleppo stolica Syryi (zamieszkana przeszło od 12000 katolików), stała się za poduszczeniem tych Greków widowiskiem daleko gwałtownieyszych i rozciągleyszych prześladowań, iako się okazuie z listu iednego Xiędza katolickiego w Aleppo, pisanego d. 16. Maia r. b. „Tuteyszy Biskup Grecki dysunicki przedstawił

W. Sułtanowi przez Patryiarchę Greckiego bawiącego w Konstantynopolu, że Xięża katoliccy są zwodzicielami i buntownikami, którzy szkodliwemi sztukami i zdradzieckie snuiąc plany, staraią się niekatolickich Poddanych Państwa skłaniać do Religii katolickiey i wolnych mularzy (francs-massons); i takiem wystawieniem rzeczy uzyskał od W. Sułtana rozkaz (Harti-Scherif), przez wykonanie którego miasto przestrachem, smutkiem, niemniey strumieniami też i krwi napełnionem zostało. Czternastu Xięży katolickich wygnano d. 4. Kwietnia z tego miasta, a d. 16. Kwietnia zapowiedziano wszystkim Katolikóm obrządku Greckiego (Grekom unickim), aby syzmatyckiego Biskupa uznawali za naywyższego Pasterza swoiego, i na nabożeństwo chodzili do iego kościoła; zakazano oraz naysurowiey, aby Kościołów katolickich więcey nie odwiedzali. Jedenaście niewinnych osób tego dnia zamordowano, i więzienia zapełniono Katolikami, którzy się poważyli protestować przeciwko temu niesprawiedliwemu rozporządzeniu. Niektórzy byli tyle słabymi, że się widokiem śmierci nastraszyć dali, inni zaś osobliwie maiętnieysi schronili się w góry Libanu, naywiększa zaś część ieszcze pozostała z stałym umysłem. Dla odebrania Katolikom mocy ducha, którego im S. Kościół dodaie, zakazany naysurowiey Missyonarzom unickim wstęp do wszystkich domów, w których się znayduią katolicy, któregobądź wyznania. Konzul Francuzki wstawiał się wprawdzie za tymi Missyonarzami, i odwoływał się do uroczystych traktatow, mocą których wolno im duchowny swóy urząd pełnić; lecz Basza odpowiedział mu na pismie, że mu tratakty owe są wprawdzie dobrze wiadome, ale musi pełnić rozkazy swoiego Monarchy. Równie i Ces. Austryiacki Konzul jeneralny, Rafał Kawaler de Picciotto, który u Rządu Otomańskiego iest w wysokiem poważaniu, i który w czasie woyny między W. Portą i Francyią, równie iak przy każdey okoliczności, czynił Katolikóm wschodnim nayważnieysze i naycelnieysze usługi, podiął się wszystkiego, aby złagodzić los tych nieszczęśliwych, i prawa ich i przywileie utrzymać. Własnie w tey epoce, gdzie Monarchowie Europeyscy, daią wszystkim wyznaniom religiynym równą opiekę, niepowinnoby tak trudnem bydź zabezpieczenie Katolikom Lewanty wolnego wyznawania ich Religii, przynaymniey powinnoby łatwą bydź rzeczą przeszkodzić, aby nie byli niespokoionymi przez zdradzieckie podstępy i okrutną nietolerancyię sług tey wyraźnie Religii, którą wyznaie sam wspaniały Założyciel Sgo Związku, łączący pospołem wszystkich Chrześcian iednem ogniwem iak braci! Bez prętkiey pomocy, strata niepowetowaną będzie. Już teraz chlubią się Syzmatycy, że w iednym dniu tyle nam wydarli, ile Missyonarze pozyskali w stu latach; nie kryią się z tem nawet, że się chcą postarać o wygnanie wszystkich Katolikow tuteyszych, i potrafią dokazać tego przekupieniem i innemi niepozwolonemi środkami, ieżeli temu prędko zaradzono nie będzie. Ledwie temu 40 dni, iak się te prześladowania wszczęły, a stan rzeczy posunął się do ostateczności.

Według poźnieyszych wiadomości z Aleppo pod d. 31. Maia, odmieniły się okoliczności raptem i cudownym sposobem na korzyść Katolików. Basza widząc, iak niesprawiedliwem iest to prześladowanie katolików, wydał wyrok sądowy (Jilam), gdzie oświadcza, że według przepisów Alkoranu, żadne wyznanie Religii katolickiey nie ma pierwszeństwa w Państwie Ottomańskiem; w skutku więc tego, odzyskali katolicy znowu zupełną wolność odbywać chwałę Bożą bez przeszkody, i wszyscy wygnani powołanymi zostali. Wyrok pomieniony doszedł do Konstantynopola, ale się nikt nie waży uwiadomić o tem W. Sułtana, ponieważ wyrok ten sprzeciwia się wyraźnie rozporządzeniu *(Hati Szerif)* wydanemu przez W Sułtana.

Chiny.

Według wiadomości z Pekinu z d. 7. Listopada 1817, wybuchnęło w tem Państwie wściekłe prześladowanie missyyonarszy, których utrzymuią Lazaryści. Przeszło 400 katolików uwięziono w stolicy i nayokrutniey męczono. Kilku tylko było tak słabych, że się zaparli swoiey wiary, ale znaczna większość zniesła ze stałym umysłem nayokrutnieysze męczarnie. Po odeyściu wiadomości powyższych, prześladowanie ustało. Naystarszy Lazarystów, mieszkaiący w Paryżu wyśle wkrótce do Chin nowych pracowników Apostolskich około winnicy Pańskiey.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

O Zaięciu Pensakoli przez woyska Zjednoczoczonych Stanów, wydał Jenerał Jakson pod d. 28. Maia następuiącą Odezwę:

Z główney kwatery dywizyi południowey
Pensakola d. 28. Maia 1818.

Jenerał-Major Andrew Jackson uznał potrzebę zaięcia Pensakoli. Ani chęć rozszerzenia Kraiu Zjednoczonych Stanów, aniteż nieprzyiacielski sposób myślenia Rządu Amerykańskiego względem Rządu Hiszpańskiego, nie były powodem do kroku tego. Indyianie Seminolscy mieszkaiący na zie-

mi należącey do Hiszpanii, dali pogranicznym mieszkańcóm naszym uczuć wszelkie okropności zabóystwa; mordowali bezbronne kobiety, i niewinna krew niemowląt napełniała kolebki. Spodziewano się, że okrucieństwa te i zgrozy ściągną na siebie iak nayprędzey baczność Rządu Hiszpańskiego, i spowoduią go do użycia środkow, do których w skutku istnących traktatów iest obowiązany.

Uznał wprawdzie Rząd Hiszpański obowiązek położenia tamy tym okrucieństwóm, wszakże oświadczył niemoc położenia swoiego, w którem się znayduie, i wyznał, że nie mogąc bynaymniey tych dzikich ludzi utrzymać na wodzy, widzi się przymuszonym, bądź to z polityki alboliteż konieczności, dostarczać im potrzeb woiennych, i tym sposobem chociaż niepoduszczaiąc ich do tego, postawić przynaymniey w takim stanie, aby mogli podnieść na nas Tomahawk (topor woyny). Niezmienne przeto prawo własnéy obrony, włożyło ten obowiązek na Rząd Amerykański, aby zaiąć te wszystkie części Florydy, gdzie potęga Hiszpańska nie może sobie dać żadney powagi. Pensakolę znaleziono w tém położeniu, i w skutku tego będzie dopóty zaiętą, póki Hiszpaniia nie będzie mogła utrzymać tam dostateczną siłę woyskową dla dopełnienia istnących traktatów. Poddani Hiszpańscy maią bydź szanowani, a prawa Hiszpańskie przestrzegane we wszystkich przypadkach tyczących się osób i własnosci; wolna tolerancyia zabezpieczona iest dla wszystkich wyznań religiynych, równie iak i handel ze wszystkiemi Narodami pozwolony.

Pułkownik King obeymie dowodztwo w Pensakoli iako Gubernator cywilno-woyskowy. Prawa Hiszpańskie, iak dalece rozciągaią się do praw osobistych i własności, maią bydź wykonywane. Pułkownik King posiadać będzie archiwum Prowincyi, do utrzymywania którego obierze sobie człowieka poufnego. Jest to rzeczą nayważnieyszey wagi, aby wszystkie papiery tyczące się praw posiadania i własności gruntowey, naytroskliwiey zachowanemi były. Pułkownik wyznaczy potem śledztwo, dla dochodzenia, które włości należą do Hiszpanii i takowe ma zaiąć. Sumiennie dochodzonemi będą wszystkie roszczenia do owych gruntów, które położone są w odległości wystrzału działowego od zamku San Carlos de Barancas, a dla owych upominaiących się, których roszczenia za ważne uznanemi będą, wyznaczony będzie dochód, wszakże na żaden sposób nie zostaną przy posiadłości tey ziemi. Potrzebuią iey Zjednoczone Stany, a według ich praw można ią nabyć w posiadłość za wartość odpowiadaiącą. (aequivalent).

Co się tycze podatków, zaprowadzone będą prawa Zjednoczonych Stanów, a Kapitan Goedsden mianowany Poborcą podatków, z nadaną sobie władzą mianowania urzędników podrządnych, których uzna potrzebę w celu wiernego pełnienia swoiego Urzędu. Gdyby przeciwko przemycaniom towarów potrzebował siły zbroyney, udać się ma do Gubernatora Pensakoli.

(Podpisano) And. Jackson,
Jen. Major, Dowodca.

Kapitulacyia zamku Barancas obiecuie, że Hiszpanie wyciągną z honorami woiennemi, i że ich przewiezą do Hawanny. (Osada iuż nadciągnęła tam, i mówią o embargo, które nałożonem bydź ma na wszystkie okręty Amerykańskie.)

Wielka Brytaniia.

P. Alexander Baring, który należał wiele do układów finansowych, względem obrachowania zagranicznych roszczeń do Rządu Francuzkiego, wezwany został od Mocarstw sprzymierzonych, aby się podczas ziazdu tych Monarchów znaydował w Akwizgranie.

Jenerał Francuzki Dumourier (będzie miał teraz blisko lat 80) chorował niebezpiecznie w Anglii.

W Manszestrze świątkuie wciąż 14000 przędziarzy; domagaią się oni koniecznie podwyższenia dzienney płacy, ale w niczem nie naruszaią spokoyności publiczney. Gazeta Londyńska Kuryer usiłuie okazać, że żądania ich są niesprawiedliwe a przedsięwzięcie niebezpieczne. Dorośli (tak się wyraża) zarabiaią na tydzień 20 do 30 szyllingów (6 do 9 talarów); a niektórzy do 40 szyllingów (12 talarów). Odrzucili rozumną ofiarę właścicieli rękodzielni, chociaż ci im iawnie okazali, iż więcey płacić nie mogą, ieżeli Angliia utrzymywać ma konkurrencyię ze stałym lądem.

Dnia 28. Lipca zdarzyła się krwawa bitka w iedney dzielnicy Westminsterskiey. Kilku żołnierzy od gwardyi pieszey zabawiali się w iedney szynkowni przypominaniem sobie ostatnich swych zwycięztw na stałym lądzie, gdy w tem wszedł maytek, wmieszał się w ich rozmowę i twierdził, że drewniane wały starey Anglii (wooden walls of old England) również, i ieszcze więcey nad całe woysko lądowe przyczyniły się do pomyślnego ukończenia woyny; tudzież, że marynarze (Jack Tars) Angielscy tyleż maią prawa do sławy ile i szczury lądowe (Land-rats) Lorda Wellingtona Sprzecz-

)(2

ka ta skończyła się wyzwaniem na kułaki ze strony maytka, który w tym poiedynku powalił trzech żołnierzy iednego po drugim. Lecz na to kilkunastu żołnierzy rzuciło się na maytka, Publiczność uięła się za nim, przyspieszyło mnóstwo innych żołnierzy, i przyszło do tego, że w kilkunastu ulicach pozamykano okna i sklepy, poboiowisko zaś krwią zbroczono. Nakoniec przybył Sędzia pokoiu z siłą zbroyną, która naieżonym bagnetem natarła na tłumy. Aresztowano pietnastu głównych winowayców, samych żołnierzy, a tak spokoyność przywrócono.

Okręt Monarcha pod Kapitanem Franklandem, zawinął do Portsmoutu z Jamaiki, zkąd odpłynął był wraz z okrętem Alice pod Kapitanem Hogdsonem; obudwóch przeznaczeniem było płynąć do Portsmoutu. Donoszą że pod 34 gradusem 19' szerokości północney (długosci nieoznaczaią) zatrzymanemi byli od okrętu korsarskiego z Wenecueli, bandery Angielskiey. Korsarz kazał Kapitanom Angielskim, aby do niego przyszli na pokład okrętu z papierami okrętowemi; gdy to uczynili, rozwinął swoią banderę korsarską maiącą trzy kolory, biały, czerwony, i niebieski, a w polu białem ośm gwiazd niebieskich. Kapitanowi Franklandowi odebrał zegarek, pierścień złoty, i pieczątki, i odmówił mu dwóch żołnierzy okrętowych, Anglika i Amerykanina. Na okręcie Alice zabrał także iednemu podróżnemu zegarek i 123 funt. szterl. w pieniądzach, a maytek ieden z tego okrętu uszedł do korsarza. Okręt Clifton pod Kapitanem Shaw który równie płynął z Jamaiki zrabowany był także przez tego samego korsarza w pieniądzach i innych rzeczach w wartości 70 funtów szterl. Gdy Jenerał Shaw uczynił korsarzowi uwagę, że się znayduie wśród morza zachodniego, oddalony bardzo od wód, gdzieby mógł napaść na okręty Hiszpańskie, oświadczył, że każdy okręt powracaiący z Indyy zachodnich, przyiemnym iest dla niego gościem. Wiele innych okrętów Angielskich powracaiących do portów swoich, donosiło równie, że mniey więcey rabowane były przez tych korsarzy.

Niemcy.

Xiążę Rejent W. Brytanii na wniesienie Stanów, zupełnie zniosł puszczanie przez rózgi w całem woysku Hannowerskiem.

Po więcey iak ośmiodniowey niebytności, powróciła dnia ostatniego miesiąca Lipca do Göttyngi znaczna część studentów rozproszonych po wszystkich okolicach, ponieważ wydano z Hannoweru ostre Reskrypta. Przecież, ieżeli zagraniczni, iak twierdzą, z tamtąd odeydą, pozostanie w Göttyndze ledwie 600 uczniów, przeto ledwie połowa tego, co było przed tym wypadkiem. W ogłoszeniu rządowem wydanem w tey mierze, znayduie się pomiędzy inuemi: że sława Akademii nie zasadza się na liczbie uczących się, ale na ich obyczayności, powolności dla Przełożonych, i na postępach naukowych, i że to nie będzie żadną szkodą dla Akademii, kiedy ią porzucą niepilni i buntownicy, i nie powrócą do przeszkadzania i uwodzenia współuczniow, którzy są lepszymi. Daley wzywaią się tem rozporządzeniem nieprzytomni, aby do d. 15go Sierpnia powrócili, a to co do kraiowców, pod karą utraty na przyszłość służby kraiowey, a co do cudzoziemców pobieraiących stypendyia etc. pod utratą takowych dobrodzieystw. — Prelekcyie rozpoczęto na nowo, i więcey nie mieszano spokoyności.

Włochy.

Niektóre znakomite domy handlowe w Neapolu utworzyły między sobą towarzystwo, maiące za cel zapewnienie handlu na morzu. Będzie nazywać się Towarzystwem Neapolitańskiem asseauracyynem, i otrzymało iuż potwierdzenie Królewskie.

Według listów z Palermo, obchodzono tam festyn S. Rozalii wciąż przez pięć dni z nadzwyczaynemi uroczystościami. Między innemi dano także wielki ogień kunsztowny, przyczem iednakże nieszczęśliwym przypadkiem wiele osób ranionych zostało, a kilka nawet życie utraciło; sama nawet Xiężniczka krwi wystawiona była na niebezpieczeństwo.

Wyiechali ze Lwowa od dnia 18go do 22go Sierpnia.

JW. Błażowski Baron, do Jaslewic. — JW. Borkowski Hrabia, do Zaleszczyk. — P. Dąbrowski kupiec, do Polski. — P. Hartmann kupiec, do Wiednia. — W. Horodyski Leon, do Lubicnia. — JW. Komarnicki Hrabia, do Złoczowa. — W. Kuniecki, do Rossyi. — W. Kuczyński, do Sambora. — JW. Łoś Hrabia, do Narola. — W. Mrozowiecka, do Skwarzawy. — W. Michalczewski urzędnik prywatny, do Polski. — JW. Mrozinski Podpułkownik Polski, do Polski. — W. Maszkiewicz, do Wiednia. — JW. Ostrowski Hrabia, do Wiednia. — W. Pausza, do Żółkwi. — W. Przygocki, do Żółkwi. — W. Szumlański, do Czerniatowa. — W. Witwicki, do Brzeżan. — W. Werenko Baron, do Horodynia. — W. Walewska, do Rossyi. — W. Zbyszewski, do Polski.